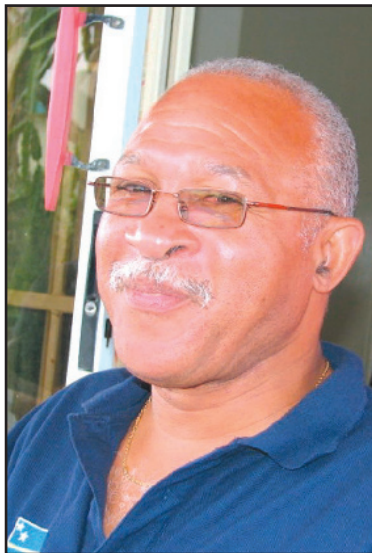


Te weinig, traag en

Door Peter Onvlee en Spencer Price

Ja, er staan er wel vijf. Splinternieuw zelfs. Nog verpakt in de originele doos. Vier zijn er nog niet eens opengemaakt. En op de vraag waarom die computers dan nergens op school staan opgesteld, volgt het even simpele als ontluisterende antwoord dat ze dan zo weer zijn verdwenen. Gestolen.



Harry Hoeve

Tanchi A. wil niet met haar naam in de krant. En ook de naam van de school moet er maar niet inkomen. Het zou 'die jongens' maar eens op een idee kunnen brengen. Maar, zo volgt gelijk, haar kinderen weten al veel van e-mail en internet. Googlen ook. Op haar eigen laptop. Ze neemt die vaak mee naar de klas. Een beetje aangepaste klas. Niet helemaal volgens de richtlijnen van het funderend onderwijs. Wel een combinatieklas. Groepen 3 en 4 vooral; de ouderen uit de eerste cyclus. Het zou eigenlijk groep 1 tot en met 4 moeten zijn. Maar dat werkt niet echt.

ICT en het onderwijs. Het is op het eiland nog een probleem. Van (veel) geld en faciliteiten. Tanchi A. heeft haar eigen oplossing gevonden; de meeste andere leerkrachten op haar school doen er eigenlijk niets aan. Ze weet ook niet of iedereen wel een computer of laptop heeft. En met die internetverbinding die de school heeft is het ook behelpen. Traag, heel traag. Vooral als er ook wat beeldmateriaal op de gezochte site staat. "Als alle collega's op hetzelfde moment op het net zouden zitten, heeft niemand wat", lacht ze. En als haar het ideaalplaatje wordt voorgehouden dat misschien wel eens een hele klas tegelijk on line zou zijn, vraagt ze vriendelijk of de verslaggever wel goed bij zijn verstand is.

De school is een doorsnee openbare school. Wijkt wat faciliteiten betreft nauwelijks af van andere openbare scholen. En de situatie wat voorzieningen en lesmateriaal betreft – "Ik ben al blij dat ik voldoende potloden heb om kinderen er af en toe eentje mee naar

huis te geven zodat ze ook thuis huiswerk kunnen maken; thuis hebben ze die soms niet" – is ook niet veel anders. Voor het aantal computers dat voor de leerlingen beschikbaar is zijn de vingers van twee handen voldoende om ze te tellen.

En bij de scholen van het Rooms Katholiek Centraal Schoolbestuur (RKCS) is het al niet veel anders. Een inventarisatie daar leert dat op de scholen van het RKCS ongeveer 16.500 leerlin-

gen dagelijks de lessen volgen. Er staan in de verschillende scholen maar liefst 2300 computers opgesteld. Maar daarvan zijn er wel zo'n 1000 ongeschikt. Dat betekent dat er voor iedere acht leerlingen een computer beschikbaar is. Drie tot vier per klas gemiddeld. Allemaal tegelijk gebruiken is echter onmogelijk. De internetverbindingen laten te wensen over. Op de internetverbinding van de basisschool kunnen tegelijkertijd maximaal

vijftien pc's draaien. Maar als dat ook echt gebeurt kan er niet worden gedownload. Er zijn natuurlijk ook enkele uitschieters. De mts heeft een 1 MB aansluiting. Drie leslokalen, de docenten en de administratie kunnen tegelijkertijd draaien. Ook het MIL (Maria Immaculata Lyceum) en het Radulphus College hebben deze (veel duurdere) capaciteit. Het streven is ook om de speciale computerlokalen af te schaffen en alle klaslokalen van pc's te voor-

zien. Maar wanneer dat gebeurt? Het aantal beschikbare computers is nu nog ontoereikend en ook het RKCS klaagt over de wat wordt genoemd diefstalgevoeligheid van de computers. "Die is hoog, zo is gebleken."

ICT in de klas. Wereldwijd geaccepteerd en zeker in de technologisch hoger ontwikkelde landen alom in gebruik. In Nederland is er bijvoorbeeld het Kennisnet voor ontwikkeld, zijn er voor de



De ICT kennis bij docenten is prima

diefstalgevoelig



leerkrachten complete lespakketten beschikbaar en voor de leerlingen het meest schitterende digitale lesmateriaal. Ook op talloze andere sites. Om over de Engels- en Spaanstalige programma's maar niet te spreken. Op Curaçao, dat in het funderend onderwijs het Papiamentu als leertaal heeft omarmd, is er van dat alles op content (inhoudelijk) gebied nog niets. Er is nauwelijks educatief materiaal voorhanden. Zoals trouwens ook nog bijna al het gedrukte leermateriaal in het Papiamentu ontbreekt dat straks in augustus nodig is bij de start van de tweede cyclus in het funderend onderwijs. Dat gaat, zoals het er nu naar uit ziet, gewoon gebruikmaken van de nu al in gebruik zijnde boekjes in het Nederlands.

Het praktijkverhaal van de ICT en de Curaçaose scholen is door het gebrek aan hard- en software en vooral ook content dan ook geen juichverhaal. Het steekt schril af bij het pretentieuze ICT-project van Louis Hilgers van Educos en Allard Bijlsma van De Rode Planeet, ook al is dat in principe niet meer dan het uitwisselen van content. Tussen leerkrachten onderling. Nog niet zo lang geleden, in maart, waren beiden twee weken op het eiland om hun ICT-project voor het onderwijs te verkopen en aan te prijzen. Met de software van hun soort Kennisnet-achtig project kunnen – zo stellen ze – de scholen vrijwel elk soort van digitaal lesmateriaal zelf maken én met elkaar op uniforme wijze uitwisselen. En omdat, zo was hun tijdens de trainingen gebleken, de ICT-kennis bij leerkrachten en docenten prima is en de internetverbindingen per maand verbeteren,

is hun project dus de oplossing van het Curaçaose probleem, de grote behoefte aan lesmateriaal in het Papiamentu. Alleen: het probleem van het ontbrekende leermateriaal voor de scholieren lost het echter niet op. Zeker niet zolang er geen of onvoldoende computers voor al die leerlingen en snelle en vooral ook betaalbare verbindingen ontbreken.

PILOT

Hilgers en Bijlsma, ze schetsten het desondanks optimistisch. Door eerst in kleine teams aan de slag te gaan met de software en het ontwikkelen van pilotmateriaal, wordt een verdere uitrol naar alle scholen en alle leerkrachten en docenten bewerkstelligd. En alles dat wordt gemaakt komt direct ten goede van de meer dan vijftig deelnemende scholen. Niet iedereen hoeft dus ontwikkelaar te worden. Licenties voor alle software is afgedekt voor alle scholen en alle leerkrachten en docenten thuis.

Hilgers is, in zijn woorden, een Limburgse duizendpoot die zich veel met ICT en onderwijs bezighoudt. Bijlsma is docent aan de Hogeschool Leeuwarden en heeft daarnaast een eigen ICT-bedrijfje. Hij ontwikkelde de programma's van het aangeboden pakket. Hilgers kent Harry Hoeve al lang, binnen het RKCS onder meer verantwoordelijk voor de inhoudelijke aspecten van het ICT-gebruik in het onderwijs. Hij komt al decennia lang op het eiland en heeft er ook verschillende jaren gewoond. Niet zo verwonderlijk dat zij juist bij het RKCS met hun project aan de slag zijn gegaan en er trainingen voor leerkrachten verzorgden.

Met het door Allard Bijlsma en

zijn team ontwikkelde programma wordt de leerkrachten de nodige tools aangereikt waarmee zij zelf lesmateriaal kunnen maken. Zij moeten dat zelf in een voor de leerlingen aantrekkelijke computervorm gieten. Dit gebeurt met programma's als bijvoorbeeld Wintoets en OpenMind. De software van het programma zorgt ervoor dat al dat lesmateriaal automatisch in een speciale website geplaatst wordt. Daardoor is het mogelijk dat het materiaal door alle docenten gedeeld kan worden. Alleen de deelnemers aan het project kunnen hier bij, via

te halen) is een probleem. En niet alleen in tijd, al is zelfs het online omzetten van bestaande content een heel karwei. Harry Hoeve onderkent dat. Zegt bovendien ook: "De didactische kennis van de docenten is nu nog onvoldoende, maar wordt steeds beter." Maar hij heeft er optimistisch uiteraard vertrouwen in. Zoals hij er ook vertrouwen in heeft dat het met de hardware, de computers en de verbindingen wel goed komt.

Er is volgens hem geld om meer pc's te plaatsen, al is nu nog niet duidelijk wanneer die er gaan

teams bestaan uit leerkrachten die de cursus hebben gevolgd, en nieuwelingen die zich de applicaties eigen moeten maken. Doel van de projectgroepen is niet alleen kennisoverdracht, zij moeten dus ook lesmaterialen maken. De begeleiding is in handen van Hoeve en zijn projectteam. Maar of het lukt? Hoeve heeft er 'voor 90 tot 95 procent vertrouwen' in. Hoopt dat zodra de betrokken docenten de resultaten zien van ICT in het onderwijs, zij ook druk gaan uitoefenen op de schooldirectie en zelfs de regering om meer resources voor de scholen, pc's en software, te verkrijgen.

Hoop en optimisme dus. En dat terwijl onder meer door de uitgaven voor het onderwijs de landsbegroting de afgelopen periode tot het onfinancierbare bedrag van boven de 200 miljoen gulden opliep. Wat als het programma mislukt? Hoeve: "Er wordt dan een grote kans gemist om eigen lesmateriaal te vervaardigen en tegelijkertijd bekwaamheden op te doen. En in feite gaan we dan weer terug naar af, want nu is er ook eigenlijk niks." Zegt, zonder dat hij dat kan staven: "Het tekort aan pc's is geen echte dreiging. De regering en Nederland zullen bijspringen als duidelijk is welke meerwaarde dit project heeft." Tanchi A. haalt als ze dat hoort haar schouders maar op. Heeft het over de realiteit en die ene vogel in de hand en tien in de lucht. Is blij met haar eigen laptop. "De kinderen vinden het een feest als ze ermee bezig mogen zijn. Vooral Googlen. Het zoeken naar zaken op het internet. Ze zijn er inmiddels al heel handig mee. Maar nooit alleen natuurlijk. Daarvoor blijft het natuurlijk mijn computer."

"We moeten andere strategieën gebruiken en creatief zijn."

hun eigen inlogcode. Hilgers: "Een belangrijke vereiste daarbij is wel een goede internetverbinding en hopelijk zullen alle scholen daar op niet al te lange termijn over kunnen beschikken."

En daar wringt dan dus alweer de schoen. Het project is – positief gesteld – zijn tijd vooruit. En het zijn ook niet alleen de techniek en financiën waar de schoen wringt. Ook het feit dat van de toch al overbelaste leerkrachten (er loopt al jaren een bijscholings-traject voor het funderend onderwijs en ondanks het ontbreken van de nodige zaken houden zij veelal de klassen toch draaiend) zelf wordt gevraagd hun digitale lesmateriaal te ontwikkelen (en dus niet uit bestaande boekjes

komen. Zegt ook dat de omloopsnelheid van hardware erg hoog is. "Om dit probleem te onderwerpen zou een platform (besturingssysteem) gedurende vijf jaar kunnen worden gebruikt. Nadeel blijft echter dat de applicaties steeds groter worden, de voornaamste reden dat hardware snel veroudert." Hoeve stelt reëel: "Er wordt niet altijd even goed gerealiseerd dat wij een derdewereldland zijn. We ontberen eenvoudigweg de middelen om in hetzelfde tempo als bijvoorbeeld Nederland mee te gaan. Daarom moeten we andere strategieën gebruiken en creatief zijn." Binnen het RKCS zijn in ieder geval vijf projectteams opgezet als vervolg op de door Allard Bijlsma verzorgde workshops. Deze